

Din cauza *efectului sinergic* (conform căruia *suma e mai mare decât rezultă din simpla adunare a părților*), munca și societatea bazată pe coeziune, pe solidaritate și **lucrul în echipă**, sunt mult mai performante decât cele bazată pe individualism și competiție.

În cadrul unei echipe adevărate, individul contribuie conștient și benevol la succesul general, fără a fi interesat (în primul rând) de succesul sau gloria personală.

Toate bune, dar cum apare „echipa” și mentalitate ei?

Pentru ca o adunătură de indivizi dispași, care poate nici nu se cunosc unii pe alții, să devină coechipieri și să participe eficient la o activitate colectivă cu un scop comun, ori pentru ca într-o comunitate să apară coeziunea socială și atitudinea civică responsabilă, e necesară spargerea barierelor psihologice și inhibițiilor naturale care despart oamenii. Înainte ca ei să poată naște soluții eficiente la problemele ridicate în fața grupului, sau să participe la o schimbare socială în comunitate, e nevoie să apară între participanți o încredere reciprocă și o comunicare reală, să-și schimbe mentalitatea tradițional condusă de instincte.

4.2. Colaborare sau competiție?

De asemenea nevoia de toleranță, înțelegere și acceptarea necesităților sau drepturilor celor de altă etnie, sau culoare, sau cultură etc., impun renunțarea la unele apucături primitive, egoiste, distructive, instinctuale.

Dacă e lăsată să se facă *de la sine*, o astfel de schimbare poate dura zeci de ani, iar uneori nici nu se mai face: datorită conflictelor interne (care atrag ca un magnet pe cele externe), comunitatea (grupul) dispare înainte de a se schimba, măturată de „străinii” mai competitivi.

Din contră, schimbarea *dirijată* (prin educație) se poate face mult mai repede. Însă pentru ca indivizii să acționeze în echipă este nevoie de o educație specială, neobișnuită la noi. Efortul de schimbare socială este dificil, stresant, mare consumator de energie. Însă merită, din punctul de vedere al interesului colectiv. Puterea echipei mai mari este evidentă în orice competiție sau conflict, inclusiv cele care au loc în cadrul globalizării.

Educația obișnuită acum (școlară, familială) este **individualistă**. Ea ne învață: fiecare pentru el; ceilalți sunt concurenți sau dușmani - nu oportunități sau avantaje potențiale. Școala îi învață pe copiii să fie individualiști, iar 50 de ani de dictaturi i-au învățat pe adulți că angajarea și colaborarea cu alți oameni, pentru o cauză neagreată de autorități, le poate aduce neazuri mari (închisoare, torturi etc.) în loc de satisfacții. Din păcate, situația nu este mai bună nici cu capitalismul atât de multă vreme visat de noi. Piața capitalistă liberă, deși inventată de creștinii protestanți ca o expresie a spiritului de dreptate în acțiune, are în practică o influență distructivă asupra eticii sociale, din cauza că încurajează atitudinea „eu mai întâi, iar ceilalți nu contează”. Când indivizii devin antisociali, aruncă gunoiul la întâmplare, pun difuzoarele să zbiere, sau sunt agresivi, nu fac altceva decât să aplice în practică mentalitatea egoistă a capitalismului.

Motivarea actuală a școlărilor cu premiile de la sfârșitul anului, în care scopul este depășirea colegilor, implică și rateurile educative. Însă adeseori tocmai repetenții ajung mai târziu bogătași, politicieni etc., adică ei nu erau proști, ci doar victimele unui sistem pedagogic greșit.

Iar neștiința adulților de a comunica și stabili relații interpersonale folositoare, imprimată în subconștient de nevoia supraviețuirii atât în societatea totalitară, cât și în capitalismul sălbatic de la noi, a devenit periculos de contraproductivă în epoca actuală, bazată pe libertate, democrație, competiție deschisă, informație, comunicare – totodată însă și pe o luptă nemiloasă pentru „resurse”. Izolarea indivizilor contribuie și la alienarea lor: apar depresii, frica de viață, neputința, senzația de persecuție, agresivitatea etc. „*Românii sunt un popor ciudat: cu cât îi cunoști mai bine, cu atât îi înțelegi mai puțin*”

4.2. Colaborare sau competiție?

!” declara Jonathan Scheele, reprezentantul UE în România. Conform unei statistici recente, 80% din populația României ar avea nevoie de un tratament psihiatric, sau cel puțin de consiliere comportamentală.

În contrast cu concepția pedagogiei tradiționale de la noi (dar răspândită și în străinătate), au apărut păreri despre un nou gen de educație, care valorifică avantajele **acțiunii în echipă**, ale lucrului în colectiv la proiecte comune. Ea caută să subordoneze interesul personal în folosul celui colectiv.

Ideea n-a rămas doar pe hârtie. În țările avansate ea se aplică cu mare succes, deși nu e chiar o educație de masă. Nici pe acolo „revoluțiile” în gândire nu câștigă ușor sufragiile. Totuși, pe baza ei la alții se educă (și re-educă) numeroși tineri, adulți cu cele mai variate vârste și profesii, delicvenți minori, handicapați etc.

Din ansamblul metodelor formative face parte și **educația fizică**.

Deși se preocupă în primul rând de condiția fizică și îndemânarea mișcărilor, în ultima vreme domeniul ei s-a lărgit pentru a cuprinde activități care dezvoltă capacitatea de interacțiune socială, de performanță psihologică, de perfecționare personală. Pentru *educarea* tinerilor, ca și pentru „*învățământul continuu*”

” al adulților, se folosește acum o nouă formă de educație fizică, care combină atracția și excitația „aventurii” trăite (cu pericole aparente, dar în fond complet nepericuloasă), cu stimulenta depășirii propriilor limite și cu satisfacția rezolvării problemelor împreună cu coechipierii.

Oricare om se va confrunța cu dificultăți în viață. Succesul în carieră, sănătatea, fericirea, sunt țeluri care nu se ating ușor; ba chiar trebuie muncit din greu ca să le obții. Ajungerea la țel și depășirea obstacolelor nu se poate face fără o calificare, fără cunoașterea anumitor îndemnări. Unii oameni se nasc cu ele, alții trebuie să muncească din greu pentru a le învăța. Însă orice individ are o capacitate înnăscută de a-și putea îmbunătăți îndemnările cu care rezolvă problemele, iar dacă mai are și ceva voință, va fi în stare să-și atingă scopurile.

Filozofia noii educații este că indivizii au resurse proprii (mentale, emoționale, corporale) nu doar

4.2. Colaborare sau competiție?

necunoscute, ci chiar nebănuite de ei înșiși. Când li se dă ocazia să facă încercări într-un cadru propice, care susține și încurajează căutările, ei își pot descoperi acest potențial.

Ca să aibă succes, educarea (re-educarea) trebuie să fie plăcută, atractivă pentru majoritatea „victimelor”. De aceea, unul din principalele *mijloace formative* ale noii educații sunt *jocurile de colaborare*

Acestea oferă un cadru rapid și prietenos pentru a asocia scopurile personale motivante, orientate spre rezultate adesea individuale, cu crearea unui adevărat spirit de echipă, preocupat de randamentul grupului.

Aș dori să subliniez meritele unor pedagogi americani în inventarea, dezvoltarea și perfecționarea educației experiențiale, cu ajutorul aventurilor planificate, a *teambuildingului* cu jocuri de colaborare. Eu am prins „meseria” de la unii din ei, fie prin intermediul cărților pe care le-au scris, fie citind paginile lor din Internet, menționate la # 17. Le mulțumesc pe această cale entuziaștilor profesori (formatori de instructori) și autori (pe care nu știu dacă îi voi vedea vreodată) Karl Rohnke, Jim Cain, Tom Smith, Tom Heck, fără a uita pe mentorul lor - Kurt Hahn.